

TABORIŠČNIK

, 74., leto II.

SPITAL NA LRAVI

Sobota 15. marca 1947.

SE VEDNO ODMEVNO TRUMANOVE BESEDE

ATENE. Na trgu pred poslopjem ameriškega veleposlaništva v Atenah so se včeraj zbrali tisoči in tisoči atenskega prebivalstva in v spontanah manifestacijah izražali globoko hvaležnost Združenim državam. Manifestanti so vzklikali Ameriki, predsedniku Trumanu in ameriškemu veleposlaniku. Deputacija meščanov je šla k veleposlaniku in mu izročila zahvalno spomenico za predsednika Trumana. Spomenico so podpisali predstavniki vseh slojev od delavcev do univerzitetnih profesorjev. Trgovine, ki so bile okrašene z ameriškimi in grškimi zastavami ter slikami predsednika Trumana, so bile med manifestacijami za 2 uri zaprte.

WASHINGTON. Uradna ameriška gospodarska komisija, ki je morala ostati do konca meseca aprila v Grčiji, je dobila včeraj ukaz, da mora končati svoje delo in se vrniti domov. Predsednik komisije je že odpotoval z letalom, da poroča Trumanu.

WASHINGTON. Politični odbor za zunanje zadeve v ameriškem kongresu je včeraj poslušal poročila vojaških in gospodarskih strokovnjakov o finančni in gospodarski pomoči Grčiji. Dopisnik BBC poroča, da se je včeraj razgovarjal z mnogimi člani kongresa, ki so vsi prepričani, da bo kongres sprejel Trumanove predloge. Proti Trumanovemu načrtu so le izolacionisti z desnice in skrajna levica.

LONDON. V ponedeljek bo v britanskem spodnjem domu razprava o Trumanovem predlogu za pomoč Grčiji. Pričakujejo številnih interpelacij angleških poslancev. Vlada bo razpravljala o Trumanovem načrtu v ponedeljek ali torek. Churchill je včeraj pozdravil Trumanov govor in ga označil kot prispevek za utrditev svetovnega miru in reda. Churchill je nadalje dejal, da politika Velike Britanije in kakor meni - tudi Združenih držav temelji na prijateljskih odnosih do Sovjetske Rusije. Toda to prijateljstvo mora temeljiti na moči in ne na popuščanju. Gornji dom pa je včeraj odobril predlog za finančno pomoč Grčiji v znesku 19 milijonov funtov, od česar bo uporabljenih 17 milijonov za grško vojsko.

MOSKVA. Prvi sovjetski komentar o Trumanovem govoru so objavila včerajšnja "Izvestja". List je ostro napadel Trumanov načrt in pravi, da je šel Truman mimo Združenih narodov. Sedanja britanska nadoblast nad Grčijo se bo samo zamenjala z ameriško. Trumanova akcija pomeni vmešavanje v notranje zadeve drugih držav. Dopisnik BBC iz Moskve Thomas Farman javlja, da za enkrat še ni bilo opaziti, da bi Trumanov govor imel kak vpliv na pot k moskovske konference.

MOSKVA. Na konferenci zunanjih ministrov so včeraj razpravljali o demokratizaciji Nemčije. K zadevi je govoril tudi general Marshall, ki je dejal, da Nemčije ne bo mogoče demokratizirati samo z negativnimi sredstvi, kakor je odstranjevanje nacistov iz javnih služb. Marshall je predlagal svobodne vo-

litve in svobodo tiska. Molotov je neke Marshallove predloge odobril. Bevin, Marshall in Bidault so objavili številke o nemških voj. ujetnikih. Agencija "Tass" pa je pozneje objavila, da se sedaj nahaja v Sovjetski zvezi še 890.000 nemških vojnih ujetnikov. Od konca vojne pa jih je bilo odpuščenih 1,300.000.

SLOVO OD DIREKTORJA JARVIE-JA IN MISS MICHELL

Drugi teden se poslovita od nas direktor major Jarvie in miss Michell, ki sta toliko časa in tako uspešno delovala med nami. V spittalskem taborišču jih ni nemalo, ki se imajo ravno tema dvema skrbnima Angležema zahvaliti za marsikako dobroto in izkazano veliko-dušje. Pa tudi vse spittalsko taborišče je nosilo v sebi znamenje njujinega zanimanja in skrbi za njima izročeno begunsko družino. Zato je bilo docela v skladu s čustvi hvaležnosti, če je snoči od strani beguncev poslavljajočima se bil prirejen prisrčen poslovilni večer v "Domu zmage". Velika dvorana je bila nabito polna.

Ok. pol. devetih zvečer je direktor Jarvie v spremstvu miss Michell, novega direktorja in vsega UNRRA-inega teama stopil v dvorano. Orkester je zaigral "Triglavsko koračnico", množica pa je prirejela burne ovacije in prisrčne pozdrave. Nato je sledilo 3. dejanje iz "Kovačevega študenta", ki je prav lepo uspela. V imenu gimnazijske mladine je gimnazijec v angleškem jeziku deklamiral angleško odo "Psalm življenja", s čemer se je zahvalil za vso skrb, ki sta jo oba slavljenca izkazovala slovenski gimnaziji. V imenu ljudskošolske mladine je nastopilo več otrok, zastopnikov vseh narodnosti v taborišču, ki so jima izrekli zahvalo za prejete dobrote.

V imenu vsa ga taborišča je nato predsednik g. Vrtačnik izrekel obema prisrčne besede hvaležnosti in slovesa. Zagotovil jima je da ju bodo slovenski spittalski begunci ohranili v trajnem spominu.

Gospod direktor major Jarvie je nato v svojem in v imenu miss Michell imel krajši nagovor, v katerem se je zahvalil za prelepo slovesnost in za izraze udanosti, ki jih je bil izrekel g. Vrtačnik. G. direktor je poudaril, da je predsednik Vrtačnik v svojem nagovoru omenjal, kako se je direktor Jarvie potegoval za begunce in jih branil. Direktor Jarvie pravi, da je to res. Zlasti - pravi - se je potegoval za begunce, ko jim je javnost v časopisju s svojimi napadi delala veliko krivico, češ da so sami tatovi in razbojniki. To, kar je storil za nje, je storil iz notranjega prepričanja. Obljublja jim, da bodo v njem imeli zvestega prijatelja, ki se bo za nje potegoval in jim želel božjega blagoslova, kjerkoli bodo, ali doma ali pa v deželi, ki si jo bodo izbrali za svojo novo domovino.

Burna pozdravi in izrazi zahvale so spremljali njegove prijateljske besede. Vsa dvorana je odmevala iz viharnega pozdravljanja, ki je sledilo temu govoru. V tem navdušenju je predsednik taborišča stopil pred direktorja in miss Michell ter jima v imenu slovenske narodne skupine v spomin izročil spominski album z njujino sliko, s popisi življenja slovenskih beguncev ter kratkimi obris slovenske domovine, njene zgodovine, kulturnega razvoja in njenih lepote. Albumu je bil priključen tudi zemljevid slovenskega ozemlja, ki naj obema ostane v spomin na sinove in hčere te razbičane in izmučene, toda tako lepe zemlje.

Nato je nastopil slovenski pevski zbor z najlepšimi pesmimi, ki so direktorju Jarvie-ju in miss Michell najbolj ugajale. Najprej je duet zapel pesem o letnih časih, nakar je nadaljeval kvartet z več lepimi umetnimi pesmimi. Nato je nastopil ves pevski zbor, ki je zapel tiste slovenske pesmi, katere sta oba slavljenca najrajša poslušala.

Ko je zbor odpel angleško himno "God save the King", je med velikimi ovacijami poslovilna slavnost bila končana. Toda direktor major Jarvie in miss Michell se nista hotela kar tako posloviti od svojih taboriščnikov. Ob razhodu sta vsakemu posebej stisnila roko v slovo. Slovo od nekaterih, ki so z njima sodelovali, je bilo nenavadno prisrčno in kar ganljivo. Vsak udeleženc se je od obeh osebno poslovil in jima želel vso srečo in božji blagoslov na vseh njujinih potih.

Z M O S K O V S K E K O N F E R E N C E .

Angleški list "Manchester Guardian" prinaša 12. t.m. poročilo svojega poročevalca Wehtha Aleksandra iz Moskve, kjer med drugim tako le govori: "Prvo razburjenje se je podelo. Ne moremo pa reči, da bi se bilo konferenčno ozračje zjasnilo. Velike so namreč zapletenosti, ki še čakajo konferenco. Mišljenja so še kar naprej ostro ločena... Nekateri domnevajo, zakaj je Molotov takoj na prvih sejah tako nenadno sprožil kitajsko vprašanje. To se da kar preprosto razložiti, da je pač hotel prhiteti Marchalla, ki bi bil tudi sam to vprašanje prav gotovo sprožil. Drugi pa si vprašanje tako razlagajo, da Ruse vedno bolj vznemirja vprašanje Daljnega Vzhoda, ki ga hočejo čim prej načeti, ne da bi morali čakati, da bi bilo poprej rešeno nemško in avstrijsko vprašanje. Z eno besedo se lahko reče, da bo morala konferenca zunanjih ministrov v Moskvi prebroditi nekaj težkih vprašanj, med katerimi ni zadnje vprašanje reparacij in denacifikacije Nemčije."

Isti list poroča iz New Yorka, da je Marshall zelo samostojen mož, ki pa se bo držal svoje smeri. Okoli njega so senator Fulles, ki je posebna ureditev Nemčije, nanj vpliva Sumner Welles, ki trajno opozarja na nevarnost osrednje nemške vlade. Brez vpliva nanj pa ni tudi časnikar Lippmann, ki v svojih člankih sviri ameriško strategijo, naj se ne peča toliko z ruskimi obrobniimi vprašanji, marveč naj prime bika za rog: to se pravi: Rusijo je treba zgrabiti v Nemčiji, zahodni Evropi, na Balkanu in Turčiji ter na Japonskem. Marshall je potrpežljiv mož, ki bo dolgo trpel, toda je silovito trmast, kar je pokazal že na Kitajskem. Če bo od Rusov dobil, kar želi, se bo pomiril, se vrnil domov in započel v Ameriki tako zunanjo politiko, ki bo docela moderna in bo ustvarila na svetu novo ravnotežje.

DUNAJ. Zavezniški kontrolni svet v Avstriji je včeraj obravnaval vprašanje ilegalnega vseljevanja v Avstrijo iz Madžarske in Jugoslavije. Anglo-ameriški predlog, da kontrolni svet s skupno demaršo nastopi pri madžarski in jugoslovanski vladi, sta sovjetski in francoski zastopnik odklonila. Sovjetski delegat pa je zopet načel vprašanje DP, ki po njegovem mnenju predstavljajo nevarnost za notranji red v Avstriji.

MOSKVA. Danes je na konferenci zunanjih ministrov na dnevnem redu tudi vprašanje beguncev in razseljencev.

BERN. Švica bo vložila pri bolgarski vladi noto, ker je policija vabila v stanovanje švicarskega poslanika v Sofiji in napravila tam hišno preiskavo.

QUITO. V južnoamerikanski republiki Ecuador je izbruhnil upor. Vlada trdi, da ima položaj popolnoma v svojih rokah. V čeželi vlada veliko vznemirjenje, ker ni znano, na katero stran se bo obrnila vojska.

PETER ŽIVKOVIČ je umrl v Parizu, kjer je živel zadnje čase kot begunec. Tako poroča agencija IPK.

UNRRA-ine uradnike bo prevzela UNO.

NÜRNBERŠKIH OBDOJENCEV, ki so obsojeni na večletno ječo, še niso prepeljali v kaznilnico, ker se štiri zavezniške oblasti ne zedinijo, kako naj bo zaprti. Rusi zahtevajo ječo v samcah, zahodnjaki pa jim hočejo dati vsaj toliko prostosti, da bi smeli biti pri maši.

LONDON. Sindikat britanskih rudarjev je včeraj odobril vladni načrt o zaposlitvi beguncev v rudarski industriji.

KOMUR JE KAJ ZNANEGA o bivališču ANTONA KRALJA, rojen 17. 6. 1915. na Koroški Bेलi, stanujoč na Javorniku, št. 43, naj se sporoči v baraki 2, soba 3.

RUMUNIJA IN BALZANSKA FEDERACIJA

Švicarski list "Die Tat" prinaša članek o stradajoči Rumuniji in njeni politiki. H koncu članka navaja, da Rumunija želi ohraniti dobre vezi tudi z zahodom. Nato pa pravi:

"Še ožje vezi pa si Bukarešta želi s svojimi sosedi. Podeljena popolna enakopravnost sedmograškim Madžarom pomeni spravni most do Budimpešte. Groza hoče vse storiti, da zaceli stare in nove madžarske rane in da novih ne prizadeva. Rumunski ministrski predsednik, ki je sam rojen Sedmogračan, govori o carinski zvezi z Ogrsko, pri čemer bržkone še dlje misli. Taka gospodarska združitev bi obema deželama mnogo koristila. Ogrska bi končno dobila dohod do morja, Rumunija pa bi imela svoj dobiček od razmeroma močno industrijalizirane Madžarske. Naslednji cilj Petra Groze, ki pa o njem javno ne govori, je Balkanska federacija. Prvi korak do nje bi bila velika Jugoslovanska zveza (Jugoslavija-Bolgarija), ki pa je pred kratkim bila preprečena. V ruskih krogih na Balkanu pa sodijo, da je tak razvoj samo odložen, ne pa preprečen.

V Rumuniji pa se ne zanašajo zgolj na pomoč od zunaj, ampak kličejo k sodelovanju vse rumunske sile. Doslej pa je kaj malo znakov, ki bi kazali, da bi se vlada in opozicija pobotali. Pač pa Groza živi v dohrih odnosih z mladim in priljubljenim kraljem. Vlada politika se je po volitvah, dasi jim oporekajo pravilnost, utrdila... Vendarle pa se bo Groza mogel trajno držati le, če se mu bo posrečilo premagati smrtnega sovražnika njegovega naroda - glad."

V MOSKVI: O REPATRIACIJI BEGUNCEV

V predzadnji številki smo poročali o Molotovljevih zahtevah, ki jih je bil postavil pretekli torek. Po poročilu agencije SN, ki so jo prinesli listi, je tisti del debate takole potekel:

"Glede zadnje točke, "naj se razpusté vsa taborišča in nemudoma repatriirajo vsi zavezniški begunci", Marshall kakor tudi Bevin nista pustila nobenega dvoma, da nikoli ne bosta pristala na kako prisilno repatriacijo, ker imata vtis, da Rusija in druge težele vzhodne Evrope mnogotere izmed teh beguncev le zato preganjajo, ker so protikomunističnega mišljenja. - Nato je Molotov izjavil: "Sovjetska vlada ne želi prisilne repatriacije, vstraja pa pri zahtevi, naj se taborišča razpuste." (Salzburgerzeitung 13.III.)

"KAKO JE BILO POD HITLERJEM?"

Nemški list "Der neue Tag", ki izhaja v Monakovem, prinaša članek, v katerem se peča s tožbami, ki jih je zdaj med Nemci vse polno, češ: "Pod Hitlerjem se nam je boljše godilo!" Na to tožbo odgovarja list:

"Pod Hitlerjem smo res jedli več mesa, zato pa so drugi po koncentracijskih taboriščih od lakote umirali. Jedli smo več kruha, ki pa je bil pokraden po tujih deželah. Ali pa nismo jedli večjega kosa kruha in večjega kosa mesa med strahotami bombardiranja, v smrtni grozi, v skrbeh za očeta in brata pred Stalingradom ali v Afriki? Pod Hitlerjem smo jedli kruh in meso, med tem ko so morali milijoni umirati zato, da smo mi mogli jesti. Kjerkoli dandanes na svetu stradajo, stradajo tankaj ljudje kruha zato, ker ga jim je bil Hitler pokradel, ker Hitler na njeni sveta ni dal sejati, on, ki je bil diktator stradanja na svetu." (IPK - Salzburgerzeitung).

NEMSKA VADNICA za samouke bo v kratkem izšla v Judenburgu. Obsega vso nemško slovnico in precejšen besedni zbirnik. Knjiga obsega 200 strani in velja za 20 šilingov. Ker je naklada zelo omejena, spréjema naročila naša uprava do preklica. En izvod je tudi na vpogled.